

PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO

21.09.2021 DIAR: 623/2021

Lempäälän kunta
Rakennusvalvonta
Lupapiste

Lausuntopyyntönnne 18.8.2021

LEMPÄÄLÄ, VANHA RANTATIE 476, SUUNNITTELUTARVERATKAISUHAKEMUS
ELISA OYJ:N RADIOMASTON RAKENTAMISEEN

Pirkanmaan maakuntamuseolta pyydetään lausuntoa otsikon mukaisesta hankkeesta. Pirkanmaan maakuntamuseo on tutustunut sille toimitettuun aineistoon, rakennus- ja havainnekuviin, ja toteaa seuraavaa.

Vanhan Rantatien varrelle suunniteltu Elisa Oyj:n radiomasto on neliön mallinen, vapaasti seisova ristikkomasto, jonka korkeus on 50m. Ylöspäin kapenevaan mastoon tulevat lentoestevalot sekä lentoestemaalaus, värit punainen ja valkoinen, jotka vuorottelevat maston perustuksista huipulle saakka. Maston juurella on jo aikaisemmin rakennettu keskitinrakennus, sen lisäksi tontille tulee pieni puistomuuntamo.

Radiomasto sijoittuu Säijän alueelle, jonka rakennetun ympäristön selvitys on tehty vuonna 2014, *Säijän rakennetun ympäristön selvitys. Vesilahden ja Lempäälän maakirjakylien takamaasta taajaman maaseutualueeksi, Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy*. Selvitystä on täydennetty osayleiskaavaa varten vuonna 2021, *Säijän rakennetun ympäristön selvityksen täydennys, Lempäälän kunta/Sini Suontausta*. Selvitysten mukaan maston länsipuolelle jäävän viljelymaiseman reunamilla on neljä entistä torpan asuinpaikkaa. Asutus- ja viljelymaisemaa seuraava Vanha Rantatie on alueen vanhoja pääteitä. Peltoalue rajautuu länsipuolella Säijäjoen suusaan, jonka ympäristöön sijoittuivat alueen varhaiset myllyt ja asutus. Lähimaisemassa maston juurella on eteläpuolella 1950-luvun pihapiiri ja länsipuolella ja tien toisella puolella 1980-luvun pihapiiri.

Suunniteltu mastonpaikka on osa valtakunnallista maisema-aluetta, *Vesilahden kulttuurimaisemat*. Laajan, koko Pyhäjärven eteläosan käsittävän maisema-alueen arvoja ovat vesistöjen rannoilla huomattavan pitkään jatkunut maanviljely ja kyläasutus. Säijä edustaa tällä laajalla maisema-alueella kylien takamaita, joiden asuttaminen ja viljely alkoivat vasta 1700-luvun lopulla. Laajalle levinneen Säijän maisemakuvassa toistuu vahvasti viljelymaisemiin liittyvä maatalouden eri-ikäinen haja-asutus, jonka nuorimmat kerrostumat ovat 1950-luvulta. Säijän asutusmaisema on alavaa, luonteeltaan haja- ja pienasutusta. Maisemallisia kiintopisteitä, kirkkoja tai tehtaanpiippuja alueella ei ole.

Yleiskaavassa (2021) maston tontti ja viereiset kiinteistöt ovat asuintontteja (AT), jotka itäpuolella rajautuvat metsätalouden alueisiin (M) ja länsipuolella maisemallisesti arvokkaaseen peltoalueeseen (MA), jonka itä- ja eteläreunan metsäraja- ja tien entisen torpan pihapiirit entistä torppaa, joilla on suojelumerkinnät (sr- ja /s).

PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO Museokeskus Vapriikki,

Alaverstaanraitti 5, 33101 Tampere. Puh. 040 6730784. Fax: 03 5656 5141

Sähköposti: pirkanmaan.maakuntamuseo@tampere.fi www.vapriikki.fi

Maston suunnittelualueelta ei tunneta kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kohteita. Hankkeen ollessa pienialainen, ei maakuntamuseo tässä tapauksessa edellytä sen alueelle tehtävän arkeologista inventointia. Jos kaivutöiden yhteydessä tavataan nokista tai punertavaa maata, hiiltä, kiveystä, kivi- tai tiilimuurausta, lahonnutta puuta, muita merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä tai arviolta yli 100 vuotta vanhoja esineitä, tulee työt kyseiseltä kohdalta keskeyttää ja ilmoittaa asiasta välittömästi Pirkanmaan maakuntamuseoon (Muinaismuistolaki 14 ja 16 §).

Rakennetussa ympäristössä viljelymaiseman metsäsaarekkeeseen sijoittuvalla mastolla on vähäisiä vaikutuksia kahden 1900-luvun jälkipuoliskon pientalon lähimaisemaan. Vaikutuksia vähentää mastoa ympäröivä puusto. Vaikutukset valtakunnalliseen maisema-alueeseen ovat arvioitavissa myös vähäisiksi, arvoalueen laajuuden ja Säijän historiallisten ominaispiirteiden vuoksi.

Maston vaikutus paikallisiin, yleiskaavassa huomioituihin kulttuuriympäristön maisema-arvoihin, on huomattavasti merkittävämpi. Masto muodostaa uuden kiintopisteen tie-, asutus- ja viljelymaisemassa. Mastoa sopeuttaa maisemaan sen sijainti taustamaisemassa, metsäalue ja kapea rakenne.

Pirkanmaan maakuntamuseo pitää maston sijoittamista suunnitellulle paikalle paikallisia maisema-arvoja heikentävänä ratkaisuna, mutta Säijän alueen laajuuden, historian ja ominaispiirteet huomioiden kuitenkin maisemallisten arvojen osalta mahdollisena.

Yksikön päällikkö

Anna Lyyra-Seppänen

Tutkija

Jari Heiskanen

Tiedoksi: Pirkanmaan ELY-keskus/Y-vastualue/Yhdyskunnat ja luonto; Pirkanmaan liitto; Museovirasto/Kulttuuriympäristöpalvelut

JH/jh/kml